

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา

จากผลการประเมินการจัดอันดับโดยสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development: IMD) พบว่าในปี ค.ศ. 2015 ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับที่ 48 จาก 61 ประเทศ ซึ่งดีขึ้นกว่าปี 2014 ที่ได้อันดับที่ 54 จาก 60 ประเทศ (สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 2558: 31) และเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่า มีความน่าวิตกเป็นอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอยู่อันดับ 6 ของอาเซียน และคุณภาพของระบบอุดมศึกษาของไทยอยู่อันดับ 6 ของอาเซียน ตามหลังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ (The Global Competitiveness Report, 2014–2015: 13-20) เห็นได้ชัดว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของไทยประสบปัญหาอาจจนถึงขั้นวิกฤต โดยสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2561 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับ/ประเภท การศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์นั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาทิ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ทั้งนี้เพราะการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูง (สุวิทย์ มูลคำ, 2550 : 108) และเป็นไปตามความต้องการของชาติที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์

จากประกาศของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ปี 2554 เป็น “ปีแห่งการพัฒนาคุณภาพครู” (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อนุสารอุดมศึกษา, 2554: 5) ซึ่งการพัฒนานักศึกษาคู จึงเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับประกาศดังกล่าว ที่สำคัญยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559: 4) ที่เน้นให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุง หลักสูตรและการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ ซึ่งสอดคล้องกับ Elder และ Paul (2012: 31) ที่กล่าวว่าความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ควรได้รับการบรรจุอยู่ในหลักสูตรและทุกรายวิชา สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพครูเป็นเรื่องที่สำคัญและ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มั่นคง ยั่งยืน และถาวร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ การขาดความ เข้าใจ ความมั่นใจ และสมรรถนะของผู้สอนในการสอนความสามารถดังกล่าวให้กับผู้เรียน ซึ่ง เป้าหมายหลักที่ควรพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าวคือนักศึกษาคู ทั้งนี้เพราะการฝึกฝน

นักศึกษาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและยกระดับความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ย่อมเป็นเรื่องที่ดีในการขยายผลไปสู่นักเรียนที่ตนสอนต่อไป (Carlgren, 2013: 66-67) ดังนั้นคณะครุศาสตร์ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตครูให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติ จะต้องริบเร่งดำเนินการพัฒนานักศึกษาครูให้เป็นนักคิดที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมนักศึกษาครูเข้าสู่การทำงานในศตวรรษที่ 21 นี้ ซึ่งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาให้กับนักศึกษาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ให้กับนักศึกษาครูเพื่อสร้างและเตรียมความพร้อมนักศึกษาครูให้เป็นครูผู้สอนที่เป็นนักคิดที่ดี สามารถการคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผลและอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในเส้นทางการเป็นครูของตนสมกับการเป็นครูมืออาชีพตามนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศในการเข้าสู่การแข่งขันระดับนานาชาติในอนาคต ซึ่งเป็นความต้องการของสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวัดประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาครู
2. เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาครู

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาครู สูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาครูสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติในรายวิชาการส่งเสริมการคิดขั้นสูง โดยจะศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ และความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 1 กลุ่มเรียน จำนวน 33 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษา

ขอบเขตด้านเวลา

ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนกรกฎาคม 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ได้นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้พัฒนานักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังใช้เป็นฐานในการพัฒนานักศึกษาครูได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไป
2. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานทางการศึกษาแห่งอื่น ๆ ในการนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา คุณภาพครูผู้สอนและคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นียมศัพท์เฉพาะ

การคิดเชิงวิเคราะห์ หมายถึงการแสดงออกถึงความรู้และการปฏิบัติของผู้เรียน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการระบุประเด็นหรือปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูลและหลักฐาน การประเมิน และการตัดสินใจ การเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ศึกษา และการลงสรุปข้อมูลในสิ่งที่ได้ศึกษาและเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทั้งทางกายและทางสมองอารมณ์และสังคม